

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В. Л. Шаран
Ініціали та прізвище

Підпис

16 лютого 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія музикознавства

Галузь знань: **02 Культура і мистецтво**

Спеціальність: **025 Музичне мистецтво**

Освітньо-наукова програма: **Музичне мистецтво**

Статус дисципліни: **вибіркова**

Навчально-науковий **Інститут музичного мистецтва**

Кафедра **методики музичного виховання та диригування**

Мова навчання: **українська**

Дані про вивчення дисципліни:

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Самостійна робота	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Залік			Екзамен	
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Очна	II	III	4/120	46	16	-	-	30	74	-	+	-	

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти **доктора філософії (240 кредитів ЕКТС)**.

Розробник: І. Л. Бермес І. Л. Бермес доктор мистецтвознавства, професор

Погоджено гарантом освітньо-наукової програми:

І. Л. Бермес **І. Л. Бермес**, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри методики музичного виховання та диригування

Схвалено на засіданні кафедри методики музичного виховання та диригування

Протокол № 13 від 23.12. 2020р.

Зав. кафедри І. Л. Бермес І. Л. Бермес

Схвалено на засіданні науково-методичної ради Інституту музичного мистецтва ДДПУ ім. Івана Франка

Протокол № 1 від 27.01. 2021 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 2 від 16.02. 2021 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є вивчення процесів становлення і розвитку музикознавства у його зв'язках із різними формами музичної культури.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засадничі положення історичного та теоретичного музикознавства.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинні засвоїти визначені **компетентності**.

Загальні компетентності:

- Розуміння сучасної методології музичного мистецтва; здатність до застосування методів наукового пізнання; методологічно та науково грамотно здійснювати наукове дослідження; інтерпретувати його результати.

Фахові компетентності:

- Здатність доцільно застосовувати новітні музикознавчі концепції, пояснювати сучасні культурні явища і процеси.
- Здатність до оперування поняттями музикознавства в контексті історичних, теоретичних та практичних знань, умінь і навичок; усвідомлення функціональних засад історії музики як наукової дисципліни в системі гуманітарних та мистецтвознавчих наук.
- Здатність до спілкування з колегами, мистецькою спільнотою та науковою спільнотою у цілому та розвитку загальнокультурного кругозору.

Програмними результатами навчання є:

- Знання логіки розвитку музичних стилів, жанрової палітри музичних творів;
- Розуміння основних музикознавчих теорій щодо музичного мистецтва;
- Здатність до розуміння головних досягнень музичного мистецтва у композиторській, виконавській творчості, музикознавчій думці;
- Здатність логічно будувати структуру наукового дослідження, застосовувати відповідні методи його реалізації, здійснювати якісну інтерпретацію отриманих результатів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчається після таких дисциплін, як: «Філософія як досвід мислення», «Проблеми сучасного музикознавства», «Історія музичного мистецтва», паралельно з дисциплінами «Проблеми музичної герменевтики», «Соціокультурні виміри музичного мистецтва», «Актуальні проблеми музичної інтерпретології» та ін.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у результаті засвоєння навчальної дисципліни повинні

знати:

- головні етапи розвитку музикознавства як системи знань про музику та музичну культуру;
- історію та напрямки розвитку українського музикознавства;
- форми і методи музикознавчої діяльності;
- основні тенденції розвитку теоретичного та історичного музикознавства; закономірності музично-історичного процесу;

вміти:

- аналізувати художні явища і процеси в їх історико-культурних, соціокультурних, стилевих, семіотичних вимірах;
- узагальнювати явища музичної культури;
- характеризувати головні музикознавчі праці того чи іншого історичного періоду.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90 – 100) – оцінка «відмінно» – «5» (*відмінне засвоєння навчального матеріалу з урахуванням можливих кількох неточностей*): отримує аспірант, який виявив ґрунтовні знання про:

- головні етапи розвитку музикознавства як системи знань про музику та музичну культуру;
- історію та напрямки розвитку українського музикознавства;
- форми і методи музикознавчої діяльності;
- основні тенденції розвитку теоретичного та історичного музикознавства; закономірності музично-історичного процесу;
- художні явища і процеси в їх історико-культурних, соціокультурних, стилевих, семіотичних вимірах;
- явища музичної культури;
- головні музикознавчі праці того чи іншого історичного періоду.

В (82 – 89) – оцінка «добре» – «4» (*вище середнього рівня володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує аспірант, який ґрунтовно засвоїв навчальний матеріал, проте припустився незначних помилок щодо вичерпності розкриття одного з питань, точності формулювань окремих теоретичних положень щодо:

- головних етапів розвитку музикознавства як системи знань про музику та музичну культуру;
- історії та напрямків розвитку українського музикознавства;
- форм і методів музикознавчої діяльності;
- основних тенденцій розвитку теоретичного та історичного музикознавства; закономірностей музично-історичного процесу;
- художніх явищ і процесів у їх історико-культурних, соціокультурних, стилевих, семіотичних вимірах;
- явищ музичної культури;

- головних музикознавчих праць того чи іншого історичного періоду.

С (75 – 81) – оцінка «добре» – «4» (*середній рівень володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує аспірант, який добре володіє навчальним матеріалом, переконливо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому основну та додаткову літературу, але допускає деякі помилки при визначенні певних дефініцій, недоліки у логічності висловлювань, обґрунтованості висновків, повноті чи лаконічності відповідей щодо:

- головних етапів розвитку музикознавства як системи знань про музику та музичну культуру;
- історії та напрямків розвитку українського музикознавства;
- форм і методів музикознавчої діяльності;
- основних тенденцій розвитку теоретичного та історичного музикознавства; закономірностей музично-історичного процесу;
- художніх явищ і процесів у їх історико-культурних, соціокультурних, стильових, семіотичних вимірах;
- явищ музичної культури;
- головних музикознавчих праць того чи іншого історичного періоду.

Д (67 – 74) – оцінка «задовільно» – «3» (*задовільний рівень володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує аспірант, який на достатньому рівні засвоїв навчальний матеріал, однак під час відповіді допускає значну кількість помилок, уникає самостійних суджень і висновків. Суттєві неточності виникають при демонстрації засвоєних знань і умінь щодо:

- головних етапів розвитку музикознавства як системи знань про музику та музичну культуру;
- історії та напрямків розвитку українського музикознавства;
- форм і методів музикознавчої діяльності;
- основних тенденцій розвитку теоретичного та історичного музикознавства; закономірностей музично-історичного процесу;
- художніх явищ і процесів у їх історико-культурних, соціокультурних, стильових, семіотичних вимірах;
- явищ музичної культури;
- головних музикознавчих праць того чи іншого історичного періоду.

Е (60 – 66) – оцінка «достатньо» – «3» (*рівень, що задовольняє мінімальні критерії володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує аспірант, який недостатньо добре знає навчальний матеріал, має певні прогалини в розумінні окремих змістових блоків програми, його відповіді носять суто репродуктивний характер, без належного осмислення. Виявляє недостатній рівень засвоєння таких питань:

- головні етапи розвитку музикознавства як системи знань про музику та музичну культуру;
- історію та напрямки розвитку українського музикознавства;
- форми і методи музикознавчої діяльності;

- основні тенденції розвитку теоретичного та історичного музикознавства; закономірності музично-історичного процесу;
- художні явища і процеси в їх історико-культурних, соціокультурних, стильових, семіотичних вимірах;
- явища музичної культури;
- головні музикознавчі праці того чи іншого історичного періоду.

FX (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2» (з можливістю повторного складання): виставляється аспіранту, який не володіє значною частиною загальних і фахових компетентностей щодо навчального матеріалу, допускає суттєві помилки у відповідях на запитання, не виконав усіх видів навчальної роботи. Доопрацювання потребують основні змістові компоненти навчальної роботи, а саме:

- головні етапи розвитку музикознавства як системи знань про музику та музичну культуру;
- історію та напрямки розвитку українського музикознавства;
- форми і методи музикознавчої діяльності;
- основні тенденції розвитку теоретичного та історичного музикознавства; закономірності музично-історичного процесу;
- художні явища і процеси в їх історико-культурних, соціокультурних, стильових, семіотичних вимірах;
- явища музичної культури;
- головні музикознавчі праці того чи іншого історичного періоду.

F (0 – 34) – оцінка «незадовільно» – «2» виставляється аспіранту, який майже не володіє загальними і фаховими компетентностями, програмним матеріалом, не виконав усіх видів навчальної та самостійної роботи. Ключові змістові компоненти навчальної роботи засвоєні незадовільно, а саме:

- головні етапи розвитку музикознавства як системи знань про музику та музичну культуру;
- історію та напрямки розвитку українського музикознавства;
- форми і методи музикознавчої діяльності;
- основні тенденції розвитку теоретичного та історичного музикознавства; закономірності музично-історичного процесу;
- художні явища і процеси в їх історико-культурних, соціокультурних, стильових, семіотичних вимірах;
- явища музичної культури;
- головні музикознавчі праці того чи іншого історичного періоду.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань аспірантів відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен аспірант:

- участь у семінарському занятті (довідь на питання плану заняття, доповнення до доповідей за іншими питаннями плану заняття, участь у дискусії за темою заняття);
- співбесіда з лектором (фронтальна перевірка компетентності аспіранта);

– залік.

Відповіді на семінарських заняттях; співбесіда з лектором; залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Вступ до музикознавства

Музикознавство – наука, що вивчає музичне мистецтво, його закономірності й особливості, взаємозв'язки з іншими видами культури та з дійсністю у цілому.

Осягнення сутності музики як однієї з форм художньої творчості. Музикознавство – царина знань, пов'язаних із осмисленням і узагальненням практики створення та виконання музичних творів, їх сприйняттям, різними формами побутування у людському середовищі.

Роль музикознавства у навчанні музики й організації музичного життя, усвідомленні завдань музичного мистецтва та розумінні шляхів їх реалізації.

2. Музикознавство як наука

Музикознавство як система об'єктивних знань про музику та музичну культуру; сукупність наукових дисциплін, в яких об'єктом вивчення є музичне мистецтво в його різних проявах.

Теоретичне музикознавство як предмет вивчення, що досліджує способи відображення дійсності в музиці, головні закономірності музики; композиційні прийоми та засоби; засади музичного виконання (сольного та хорового співу, диригентського мистецтва, гри на музичних інструментах), розвитку музичного слуху (сольфеджіо). Теоретичне музикознавство включає вивчення таких дисциплін: теорія музики, гармонія, поліфонія, аналіз музичних форм і ін.

Предмет історичного музикознавства, його завдання: відтворення цілісної картини розвитку музичної культури в соціокультурному контексті, тісному взаємозв'язку різних її аспектів; періодизація історії світової й української музики; характеристика стилів і жанрів; вивчення інструментарію, концертно-виконавської та видавничої діяльності, біографії діячів музичного мистецтва. Включає вивчення історії музики окремих народів і країн, жанрів і форм музики, різновидів виконавського мистецтва (піаністичного, скрипкового, хорового та ін.), окремих сфер музикознавства (напр., історія вчення про гармонію).

Правильність (концентрація уваги дослідників на історичному чи теоретичному аспекті осягнення звукового світу відповідно до поставлених завдань) й умовність (методи історичного та теоретичного музикознавства зрідка використовуються в чистому вигляді) поділу музикознавства на історичне та теоретичне.

3. Історія музикознавства як навчальна дисципліна

Історія музикознавства як дисципліна, що вивчає минуле музичного мистецтва та його сучасний стан, виявляє та фіксує факти, події, досліджує процеси з метою відтворення картини його розвитку.

Завдання історії музикознавства: розкриття еволюції, періодизація; характеристика музично-естетичних поглядів, шкіл, напрямків; вивчення

композиторської творчості, концертного життя та виконавства, нотовидавничої справи; життя діячів музичного мистецтва.

4. Теоретичне осягнення музики в Середньовіччі

Музика як наука про правильну модуляцію, тобто правильний спів у тлумаченні теоретиків Середньовіччя. Музика – одна з галузей математичних знань, наука про числа, поряд із арифметикою, геометрією, астрономією.

Основні досягнення античного музикознавства, світоглядні основи європейської музичної культури в трактаті римського філософа і вченого Боеція «Про музику». Три види музики за Боецієм. «Перша, це музика світова (mundana), небесна; друга – людська (humana), гармонія людини; третя – заснована на тих чи інших інструментах (instrumentalis), як-от кіфарі, флейтах і ін., що наслідують кантилену» та вокальна музика.

Філософія числа Боеція. Твердження про математичну основу музики у працях Піфагора, Аристоксена та їх послідовників.

Трактат Аврелія Августина (354–430) «Про музику» («De musica»), що включає 6 книг. Античні теорії музичного мистецтва (п'ять книг), проблема чуттєвого сприйняття музики (6 книга).

Важливі досягнення Середньовіччя: система сольмізації, закладення основ нотного письма (Гукбальд, Гвідо д'Ареццо і ін.).

5. Відродження і здобутки в царині музики

Становлення двох відносно самостійних напрямків музики – людської та практичної (інструментальної) в епоху Відродження. Поява поліфонічних форм у творчості представників римської (К. Джезуальдо, Дж. Палестрина), венеціанської (А. Віларт, А. та Дж. Габріелі, К. Монтеверді, Ф. Каваллі), нідерландської композиторських шкіл (Г. Дюфаї, Й. Окегем, Я. Обрехт, Ж. Депре, О. Лассо).

Вчення про лади, гармонію, контрапункт (Глареан, Дж. Царліно), мензуральна нотація, жанрова диференціацію (І. де Грохео, трактат «Про музику», в якому автор обґрунтував положення про соціальний підхід до музики, її статус відповідно до професійного рівня та місця в суспільстві), перше видання музичного словника (І. Тінкторіс).

Музично-теоретичний потенціал художнього напрямку Ars nova. Праця Іоанна де Муріса «Ars nova musicae» («Мистецтво нової музики», 1319). Трактат Філіпа де Вітрі «Ars nova» і нова класифікація інтервалів, утвердження терції та сексти як консонансів, легалізація дводольного метричного ділення, правомірність використання хроматизмів тощо.

6. Вчення про музичне мистецтво в епоху Просвітництва

Поява праць енциклопедичного характеру в XVII–XVIII ст. (перший музичний словник С. Броссара, словники І. Вальтера та І. Маттезона, «Музичний словник», укладений Ж.-Ж. Руссо). Музична думка Просвітництва й аристотелева ідея музики як наслідування (праці І. Маттезона, І. Кванца, Д. Малькольма та ін.).

Перші праці, присвячені окремим сферам музикознавства: про акустичні властивості звуку, його універсальні фізичні можливості – обертони (Мерсенн, Совер). Вчення про «генерал-бас», основи класичної гармонії (Ж. Ф. Рамо);

дослідження Ж.-Ж. Руссо «Трактат про гармонію» (1722), присвячений проблемам гармонічного багатоголосся, «Виникнення гармонії» (1727), «Кодекс практичної музики» (1760); підручник поліфонії «Щабель до досконалості» І. Фукса (1725), дослідження з історії музики Дж. Мартіні («Історія музики»), Ч. Берні («Загальна історія музики»). До другої половини XVIII ст. відносяться і перші дослідження, присвячені проблемам музичної форми (Хр. Циглер «Введення в музичну форму»).

Класичний стиль в європейській культурі XVIII ст., його віддзеркалення в творчості віденських класиків Х. Глюка, Й. Гайдна, В. Моцарта, Л. Бетовена.

7. Наука про музичне мистецтво XIX ст.

У XIX ст. поряд із загальними історичними роботами побачили світ монографічні дослідження про композиторів (І. Форкель «Про життя, мистецтво в творах Й. С. Баха» (1802), монографії Дж. Баїні про Палестрину (1828), О. Яна про Моцарта (1856-1859), К. Крізандера про Генделя (1858-1867), Ф. Шпітти про Баха (1873-1880). Загальний підйом національного руху в європейських країнах, ріст національної самосвідомості, увага до народного фольклору. Поява національних композиторських шкіл (Б. Сметана, А. Дворжак у Чехії, Е. Гріг у Норвегії, І. Альбеніс, Е. Гранадос, М. де Фалья в Іспанії та ін.).

У XIX ст. починає використовуватися дефініція «музикознавство», наприкінці XIX ст. розвивається музична палеографія, бібліографія, музична фольклористика.

8. Українське музикознавство: історія та сучасність

«Історія української музики» М. Грінченка (1922) у системному вивченні історії української музики. «Українські народні думи», «Українська народна інструментальна музика», «Коломийки», «Нарис історичного розвитку української народної пісні», «Історія і теорія української народної музики» М. Грінченка – методологічне підґрунтя сучасної етномузикології. М. Грінченко – фундатор наукового лисенкознавства.

Ладова організація музики та конструкція музичних творів у працях Б. Яворського («Будова музичної мови», «Вправи в навчанні ладового ритму», «Структура мелодії»).

Змістова наповненість наукових праць В. Довженка («Нариси з історії української радянської музики», ч. 1, ч. 2.) – цілісна панорама еволюції українського музичного мистецтва на тлі історичних і суспільних реалій.

Музично-історичні дослідження М. Вериківського, О. Дзбанівського, П. Козицького, Ф. Колесси, Л. Лісовського, С. Людкевича, Д. Ревуцького, Ф. Сенгалевича, Ф. Стешка, Ол. Чапківського та ін.

Напрацювання в сфері історичного (Л. Кияновська, О. Козаренко, Л. Корній, Б. Сюта) та теоретичного музикознавства (праці С. Богатирьова, М. Вериківського, П. Козицького, Л. Кулаковського, С. Людкевича, В. Малішевського, Ф. Надененка, А. Хибінського та ін.).

Сучасний стан музичної науки, окреслений у працях Н. Герасимової-Персидської, М. Копиці, О. Немкович, О. Самойленко, О. Сокола, Ю. Чекана, С. Шипа, В. Іонова, Ю. Ясіновського та ін.

Розмаїття стильових і жанрових явищ в українській музиці ХХ – початку ХХІ ст. (розвідки Л. Корній, М. Черкашиної-Губаренко, М. Загайкевич, А. Терещенко, М. Копиці, О. Зінкевич, Л. Кияновської, Т. Гусарчук, Т. Мартинюк, О. Немкович і ін.).

Перелік тем семінарських занять

1. Музикознавство як цілісна наукова дисципліна.
2. Музичне мистецтво як предмет комплексного дослідження.
3. Думки Конфуція про музику.
4. Дослідження про музику у давній Греції.
5. Піфагорійське музикознавство.
6. Карл Дальхауз – представник європейського музикознавства.
7. Початки науки про музику в Східній Галичині.
8. Музична наука у колі інтересів українських учених діаспори.
9. Українське музикознавство періоду незалежності.
10. Біографія і монографія.
11. Основні закономірності музично-історичного процесу.
12. Теоретичне музикознавство як система дисциплін.
13. Музичний жанр і музичний стиль в контексті розвитку культури.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

У завдання для самостійної роботи аспірантів входить опрацювання лекційного та практичного матеріалу:

1. Місце та функції музикознавства в музичній культурі, структура музикознавства.
2. Форми музикознавчої діяльності.
3. Сутність музичного мистецтва.
4. Тлумачення музики Боецієм.
5. Закономірності ладової організації в античній музиці.
6. Сутність теорії Піфагора про походження звука, особливості музичного звука.
7. Специфіка дослідницького підходу К. Дальхауза до проблем теорії та історії музичного мистецтва.
8. Музикознавчий доробок П. Бажанського.
9. Знакові постаті українських музикознавців діаспори, коло їхніх наукових зацікавлень.
10. Праці біографічного характеру В. Витвицького, проблематика збірки наукових праць М. Антоновича «Musica sacra».
11. Тематика праць сучасних українських музикознавців.
12. Іманентні закономірності музично-історичного розвитку.
13. Основні досягнення українського історичного та теоретичного музикознавства.

14. Стильові і жанрові явища української музики XX – початку XXI ст.
15. Еволюція розвитку понять «музичний жанр» і «музичний стиль».

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань аспірантів відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен аспірант:

Критерієм аналізу якості виконання завдань та його усне викладення є максимально влучна добірка наукової інформації з переведення у форму суджень чи тверджень.

Оцінювання знань методом співбесіди з лектором визначає рівень компетентності аспіранта: обізнаності щодо змісту навчальної дисципліни; набутих знань і умінь.

Співбесіда з лектором проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Усні відповіді (семінарські)	Співбесіда з лектором	Залік
60	40	+

Відповіді на семінарських заняттях оцінюються за чотирибальною шкалою. Результат за 100-бальною шкалою обчислюється за формулою $x = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$, де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні дисципліни, включаючи оцінки «2», n – кількість цих оцінок (не менше трьох), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка. Якщо середня оцінка за відповіді на семінарських заняттях $\frac{A}{n} \leq 2,5$, то кількість балів x дорівнює нулю.

Залік за талоном № 2 проводиться перед комісією в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Асташев Д. Смысловые грани феномена «музыка» в учениях Античности и европейского Средневековья: лекции по истории музыки. Москва: МГУКИ, 2007. 38 с.
2. Бонфельд М. История музыкознания: учебное пособие. Москва: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2011. 320 с.

3. Гуляницкая Н. Руководство к изучению основ музыковедения. Москва : РАМ им. Гнесиных, 2004. 78 с.
4. Курченко А. Музыковедение: история, теория, творчество: сб. ст. /Под ред. М. Сидорова. Москва : МГУКИ, 2014. 154 с.
5. Назайкинский Е. Стиль и жанр в музыке: учебное пособие. Москва : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. 248 с.
6. Немкович О. Українське музикознавство ХХ ст. як система наукових дисциплін. Київ : ТОВ “Вид-во “Сталь”, 2006. 534 с.
7. Основы теоретического музыкознания : учебное пособие /Под ред. М. Ройтерштейна. Москва : Академия, 2003. 272 с.
8. Холопова В. Музыка как вид искусства : учебное пособие. Москва : Лань, Планета музыки, 2014. 320 с.

Додаткова:

9. Бонфельд М. Введение в музыкознание : учеб. пособие для вузов. Москва : ВЛАДОС, 2001. 219 с.
10. Герцман Е. Византийское музыкознание. Москва : Юрайт, 2018. 257 с.
11. Герцман Е. Музыка древней Греции и Рима. Москва : Юрайт, 2017. 351
12. с.
13. Герцман Е. Пифагорейское музыкознание. Начала древнегреческой науки о музыке. Санкт-Петербург : Гуманитарная академия, 2003. 384 с.
14. Грінченко М. Історія української музики: монографія /Під ред. І. Соневицького. Нью-Йорк : Український музичний інститут, 1961. Вид. 2-е. 192 с.
15. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття : монографія. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 1164 с.
16. Немкович О. Микола Грінченко і становлення національної композиторської школи в Україні. *Народна творчість та етнографія*. 1997. №4. С. 41–49.
17. Немкович О. Музично-історична спадщина М. Гордійчука в контексті українського музикознавства другої половини ХХ ст. *Українське музикознавство*. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2000. Вип. 29. С. 245–253.
18. Немкович О. Науковий доробок А. Мухи в контексті українського музикознавства другої половини ХХ – початку ХХІ ст. *Мистецтвознавчі записки*: зб. наук. праць. Київ : ДАКККиМ, 2003. Вип. 3–4. С. 53–64.
19. Рагс Ю. Теоретическое музыкознание. Москва : ГМПИ им. Гнесиных, 1983. 64 с.
20. Холопова В. Теория музыки: мелодика, ритмика, фактура, тематизм: учебное пособие. Санкт-Петербург : Лань, 2010. 367 с.

21. Холопов Ю. Ладовая теория Б. Л. Яворского. *Музыкально-теоретические системы*. Москва, 2006. С. 375–394.

22. Шип С. Музична форма: від звуку до стилю. Київ : Заповіт, 1998. 364 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

23. Коменда О. Поняття жанру в сучасному музикознавстві [Електронний ресурс].
Режим доступу:

<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39411/11-komenda.pdf?sequence=1>